नेपाली साहित्यमा 'महाकाली साहित्य संगम' को योगदान

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय,

नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर द्वितीय वर्ष

दसौँ पत्रको प्रयोजनार्थ

प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

जनकबहादुर धामी

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

नेपाली केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०६६

नेपाली साहित्यमा 'महाकाली साहित्य संगम' को योगदान

- जनकबहादुर धामी (२०६६)

नेपाली साहित्यमा 'महाकाली साहित्य संगम' को योगदान

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय,

नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर द्वितीय वर्ष

दसौँ पत्रको प्रयोजनार्थ

प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

जनकबहादुर धामी

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

नेपाली केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०६६

शोधनिर्देशक
प्रा.डा. महादेव अवस्थी

नेपाली साहित्यमा 'महाकाली साहित्य संगम' को योगदान

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय,
नेपाली केन्द्रीय विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर द्वितीय वर्ष
दसौँ पत्रको प्रयोजनार्थ
प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी
जनकबहादुर धामी
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं
२०६६

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

नेपाली एम.ए. (शैक्षिक वर्ष : २०६३-६५) दोस्रो वर्षका विद्यार्थी जनकबहादुर धामीले **नेपाली साहित्यमा महाकाली साहित्य संगमको योगदान** शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र मेरा निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । म उहाँको यस शोधकार्यसँग सन्तुष्ट छु र यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका निम्ति नेपाली केन्द्रीय विभाग समक्ष सिफारिस गर्दछु ।

मितिः २०६६।१२।१२

....

डा. महादेव अवस्थी

(प्राध्यापक)

नेपाली केन्द्रीय विभाग

त्रि.वि. कीर्तिपुर

काठमाडौं

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नेपाली केन्द्रीय विभाग
कीर्तिपुर

स्वीकृति-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली केन्द्रीय विभागका छात्र जनकबहादुर धामीले स्नातकोत्तर तह नेपाली विषयको दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि तयार पार्नुभएको **नेपाली साहित्यमा महाकाली साहित्य संगमको योगदान** शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कन गरी स्वीकृत गरिएको छ ।

शोधमूल्याङ्कन समिति

१.	प्रा. राजेन्द्र सुवेदी	(विभागीय प्रमुख)	....
२.	प्रा.डा. महादेव अवस्थी	(शोधनिर्देशक)	....
३.	भाउपन्थी	(बाह्य परीक्षक)	....

मितिः २०६६/१२/२२

कृतज्ञताज्ञापन

नेपाली साहित्यमा 'महाकाली साहित्य संगम' को योगदान शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र मैले त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौँ पत्रको प्रयोजनको लागि आदरणीय गुरु प्रा.डा. महादेव अवस्थीको कुशल निर्देशनमा तयार पारेको हुँ । आफ्नो कार्यव्यस्तताका बीच पनि प्रस्तुत शोधपत्र तयार गर्ने सन्दर्भमा स्नेहपूर्वक निर्देशन तथा विभिन्न ज्ञानवर्द्धक सल्लाह र सुझाव दिएर अमूल्य सहयोग गर्नुहुने श्रद्धेय गुरुज्यूप्रति म हार्दिक आभार एवम् कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

शोधप्रस्तावलाई विभागीय स्वीकृति प्रदान गरी प्रस्तुत शीर्षकमा शोधपत्र लेख्ने सु-अवसर प्रदान गर्नुहुने विभागीय प्रमुख प्रा. राजेन्द्र सुवेदी ज्यूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । यस शोधपत्र तयार गर्ने सन्दर्भमा आवश्यक सामग्रीसहित विभिन्न कोणबाट अमूल्य सहयोग गरी सहजता प्रदान गर्नुहुने संस्थाका अध्यक्ष वासुदेव भाइसाप, उपाध्यक्ष हेमबाबु लेखक, महासचिव रमेश पन्त र सदस्य कल्यान ओझा लगायत शोधकार्यमा विशेष सहयोग पुऱ्याउने पुष्करराज भट्टप्रति हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछु । नेपाली भाषा र साहित्यका विविध शीर्षकहरूमा शोधकार्य लेख्ने अवसर दिँदै आएकोमा नेपाली केन्द्रीय विभाग र शोधपत्र लेखनका सन्दर्भमा आवश्यक सामग्रीहरू उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने त्रि.वि. केन्द्रीय पुस्तकालयप्रति आभार व्यक्त गर्नुलाई मैले आफ्नो कर्तव्य ठानेको छु ।

मेरो अध्ययनको वर्तमान लक्ष्यसम्म हार्दिक उत्प्रेरणा प्रदान गर्नुहुने पूज्य माता कालीदेवी धामी र पिता मन्धिर धामीप्रति आजीवन ऋणी छु । अध्ययनको सन्दर्भमा विभिन्न सहयोग, सुझाव र सल्लाह दिनुहुने आदरणीय दाजु नरबहादुर धामीका साथै सबै आफन्त जनहरूप्रति आभारी छु ।

प्रस्तुत शोधपत्र तयारीका क्रममा विभिन्न क्षेत्रबाट सहयोग गर्नुहुने मित्रहरू धर्मानन्द भट्ट, केशव पन्त, चित्रा पन्त, चक्रदेव जोशी, महानन्द जोशी, तीर्थ जोशी लगायत सबैप्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

शोधपत्रको शुद्ध रूपमा टङ्कण र फोटोकपी गरी सहयोग गर्नुहुने दुर्क कम्प्युटर सिस्टम, कीर्तिपुरका दुर्कमान महर्जनलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा यो शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुर समक्ष पेश गर्दछु ।

मितिः २०६६।१२। **जनकबहादुर धामी**

विषयसूची

शोधनिर्देशकको मन्तव्य

स्वीकृति-पत्र

कृतज्ञताज्ञापन

विषयसूची

संक्षेपीकृत सूची

परिच्छेद-एकः शोधपरिचय		**१-३**
१.१	विषय परिचय	१
१.२	समस्याकथन	१
१.३	शोधकार्यको उद्देश्य	१
१.४	पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.५	शोधकार्यको औचित्य	२
१.६	शोधकार्यको सीमाङ्कन	३
१.७	शोधविधि	३
१.८	शोधपत्रको रूपरेखा	३
परिच्छेद-दुई : महाकाली साहित्य संगमको परिचय		**४-१६**
२.१	स्थापना	४
२.२	संस्थाको कार्यालय र कार्यक्षेत्र	६
२.३	स्थापनाका उद्देश्यहरू	७
२.४	संगठनात्मक स्वरूप	८
२.५	संस्थाको आर्थिक व्यवस्था र हालको अवस्था	१४
२.६	निष्कर्ष	१५
परिच्छेद-तीनः महाकाली साहित्य संगमका गतिविधिको विवरण		**१७-२९**
३.१	वार्षिक कार्ययोजना	१७
३.२	२०४७ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	१८
३.३	२०४८ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	१८
३.४	२०४९ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	१९
३.५	२०५० सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	१९
३.६	२०५१ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	२०
३.७	२०५२ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	२०
३.८	२०५४ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	२१
३.९	२०५५ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू	२१

३.१० २०५६ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २२
३.११ २०५७ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २३
३.१२ २०५८ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २४
३.१३ २०५९ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २४
३.१४ २०६० सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २५
३.१५ २०६१ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २५
३.१६ २०६२ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २६
३.१७ २०६३ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २६
३.१८ २०६४ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २७
३.१९ २०६५ सालका साहित्यिक गतिविधिहरू २८
३.२० निष्कर्ष २९

परिच्छेद-चार : नेपाली साहित्यमा 'महाकाली साहित्य संगम' को योगदान ३०-६२
४.१ पृष्ठभूमि ३०
४.२ संगमबाट प्रकाशित कृतिहरूको सूची ३२
४.३ संगमबाट प्रकाशित कृतिहरूको संक्षिप्त अध्ययन ३३
४.३.१ मुक्तक र हाइकु संग्रह ३३
४.३.२ गजल संग्रह ३६
४.३.३ कविता संग्रह ४०
४.३.४ खण्डकाव्य ४४
४.३.५ लघुकथा संग्रह ४६
४.३.६ कथासंग्रह ४८
४.३.७ उपन्यास ४९
४.३.८ नाटक ५१
४.३.९ लोकसाहित्य ५२
४.३.१० मुखपत्र ५३
४.३.११ निष्कर्ष ६२

परिच्छेद-पाँच : उपसंहार ६३-६५

सन्दर्भसामग्रीसूची ६६-६७

परिशिष्ट ६८-७४
परिशिष्ट १ : महाकाली साहित्य संगमको विधान २०४७ (दोस्रो संसोधन, २०६१) ६८
परिशिष्ट २ : महाकाली साहित्य संगमको दर्ता प्रमाण पत्र । ७३

सङ्क्षीप्तीकृत शब्दसूची

एम.ए.	मास्टर अफ आर्टस्
एन.सि.सि.बै.	नेपाल क्रेडिट एण्ड कमर्सियल बैंक
के.क.स.	केन्द्रीय कमिटी सदस्य
क्र.सं.	क्रम सङ्ख्या
जि.वि.स.	जिल्ला विकास समिति
डा.	डाक्टर
डी.एस.पी.	डेपुटी सुपरीइन्टेन्डेन्ट अफ पोलिस
त्रि.वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
द.नं.	दर्ता नम्बर
नं.	नम्बर
ने.रा.प्र.प्र.	नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
प्र.म.	प्रधानमन्त्री
पृ.	पृष्ठ
प्रा.	प्राध्यापक
म.प.	मध्यपश्चिम
म.न.न.पा.	महेन्द्रनगर नगरपालिका
म.सा.सं.	महाकाली साहित्य संगम
वा.नं.	वार्ड नम्बर
वि.सं.	विक्रम सम्वत्
सु.प.	सुदूरपश्चिम
सम्पा.	सम्पादक